

Uppdrag MALIN	Kund Jernhusen Verkstäder AB	Datum 2017-12-22 Ver. 1 2018-01-17 Ver. 2
Uppdragsnummer 2017006	Upprättad av Emelie Westman	Granskad av Anneli Liljemark

MALIN, Markföreningar – Ledning och Inventering 2017

1051 Ängelholms Centralstation

Bakgrund och syfte

Inom ramen för projektet MALIN har Jernhusen under 2017 utfört inventeringar av flertalet av sina fastigheter med avseende på markföreningar. Inventeringens syfte är att på de fastigheter som Jernhusen äger ge en ökad kunskap om markföreningar samt bedöma potentialen för att eventuella markföreningar innefattas av Jernhusens miljögaranti med Staten.

Initialt har ett urval av vilka fastigheter som är aktuella för inventering gjorts av Mats Kumlin på Jernhusen och Klas Bergholtz på Liljemark Consulting.

Inventeringen har utförts dels genom att inhämta befintligt underlag hos Jernhusen från tidigare markundersökningar såväl som information om historiska verksamheter som är potentiellt förorenande, dels genom att systematiskt samla in kompletterande information.

I denna PM redovisas inventering för fastigheten 1051 Ängelholms Centralstation. Vid inventeringarna har även all relevant information om samtliga inventerade fastigheter sammanställts i en resultattabell, här benämnd bilaga 2.

Genomförande

Inventeringen beskriver potentiella miljörisiker i mark och grundvatten baserat på fastighetens verksamhetshistorik, omgivningsförhållanden samt eventuella tidigare markundersökningar. I den mån information finns har den inhämtats från dessa källor:

- Boken ”Sveriges lokstationer. Maskintjänstens anläggningar 1856-1992” av Malte Ljunggren (1993)
- SGU:s jordartskarta
- Vatteninformationssystem Sverige (VISS)
- Länsstyrelsernas MIFO-inventering
- Webbssidorna www.historiskt.nu, www.bangardar.se, www.ekeving.se

Specifikt för denna fastighet har information hämtats från:

- Historiska flygfoton från Lantmäteriet för åren 1947, 1963, 1969 och 1983.
- Rapporter från utförda markundersökningar och andra utredningar, se referensförteckning.
- Kommunen (Miljöförvaltningen), Rose-Marie Stigsdotter
- Jernhusens fastighetsförvaltare Joakim Tjerngren

Lokalisering och omgivning

Fastigheten Ängelholm 3:136, 1051 Ängelholms Centralstation i Jernhusens beteckningssystem, omfattar en yta om 27 783 m². Den innefattar centralstationen och ligger väster om Ängelholms centrala delar, se figur 1. Närmaste bostadsbebyggelse är belägen ca 200 m i nordlig riktning och 300 m i sydlig riktning. Närmaste recipienten Rönne å finns ca 50 m öster om fastigheten, på andra sidan Industrigatan. Ca 1 km i västlig riktning finns naturreservatet Ängelholms strandskog (Länsstyrelserna, 2017). Enligt SGU:s jordartskarta utgörs de naturliga jordlagren på den södra halvan av fastigheten av postglacial sand, medan det på den norra halvan finns flygsand med underliggande postglacial grovsilt/finsand (Sveriges Geologiska Undersökning, 2017).

Figur 1. Fastigheten Ängelholm 3:136 (1051 Ängelholms Centralstation) i rött med potentiella skyddsobjekt i form av bostadsbebyggelse (orangebruna områden), Rönne å samt naturreservatet Ängelholms strandskog. Bakgrundskarta: Topografiska kartan CC BY Lantmäteriet (2017).

Berörda fastigheter

Officiell fastighetsbeteckning för 1051 Ängelholms Centralstation är Ängelholm 3:136.

Förvärvsdatum

2001-01-01.

Kortfattad verksamhetshistorik

De geografiska lägena för identifierade potentiellt förorenande verksamheter är markerade i bilaga 1, där varje objekt har ett löpnummer enligt formen 1051-XXX. I följande avsnitt görs hänvisning till dessa löpnummer i samband med att historiken presenteras.

Ängelholms nuvarande järnvägsstation invigdes år 1886. I bangårdskarta från 1925 ses stationshuset på samma plats som idag. Norr om stationshuset fanns en liten byggnad med allmänna toaletter följd av en större byggnad benämnd ”övriga hus”. Norr om dessa fanns ett expeditionshus för personal. Därefter följer godsmagasinet, som finns kvar idag. Expeditionshuset kan ses i flygbilder till och med 1983, medan övriga byggnader mellan stationshuset och godsmagasinet revs någon gång mellan 1947 och 1969, enligt flygfoton. Längs fastighetens östra gräns har det funnits ett antal mindre byggnader, eventuellt lager eller verkstäder, med upplagsytor runtomkring (1051-001). Dessa finns i samtliga historiska flygfoton, det är oklart när de revs. Jernhusen tekniske förvaltare har ingen information om dessa byggnader.

Norra delen av fastigheten är formad som en spårharpa (1051-002), och hyste spår som ledde in till godsmagasinet samt en lastkaj (1051-003) öster om godsmagasinet. Dessa spår och lastkajen fanns kvar till åtminstone 1983, enligt flygfoton, men har sedan avlägsnats. På foto från år 1987 har ytan asfalterats (Samlingsportalen, 2017). I flygbild från 1963 ser ytan mellan dessa spår skräpig ut. I fotot syns vad som kan vara två cisterner med misstänkt läckage som en mörk fläck på marken (1051-004). I flygfoto från 1983 kan ett mindre slipersupplag (1051-005) ses nordost om godsmagasinet, bortanför den fd. spårharpan.

År 2006 utförde dåvarande Banverket en inventering över potentiellt förorenade områden, vilken omfattade fastigheterna Ängelholm 3:2 och 3:134 (Banverket, 2006-09-20). En av de potentiella föroreningskällorna som identifierades ligger inom 1051 Ängelholms Centralstation, vid det sydvästra hörnet av godsmagasinet, och utgörs av en fd. dieselcistern ovan jord (1051-006) som togs bort i slutet av 1980-talet.

Verksamhet efter 2001

På fastigheten finns idag stationshuset kvar i drift. Norr om detta finns en bussplan, följt av det fd. godsmagasinet. Enligt Jernhusens tekniske förvaltare har det fd. godsmagasinet sedan Jernhusens förvärv använts som underhållnings- och diskotekslokal fram till nyligen, och numera används byggnaden för kontor (Tjerngren, 2017). Öster om godsmagasinet och söder om stationshuset finns asfalterade parkeringsytor. Den norra delen av fastigheten, som tidigare hyste spårharpan, utgörs idag av icke hårdgjord gräs- och grusyta.

År 2004 inkom en anmälan till Miljöförvaltningen i Ängelholms kommun gällande uppställning av ett mobilt asfaltskrossverk (1051-007) som skulle vara verksam under två dagar. Det har ej framkommit var inom fastigheten krossverket stod

uppställt. Krossmassorna lades ut på planen framför fd. godsmagasinet (Rose-Marie Stigsdotter, 2017 och Miljökontoret, Ängelholms kommun, 2014-10-14).

Inför ombyggnation av spår inom Ängelholms bangård gjordes år 2008 en anmälan om mellanlagring av schaktmassor inom gräs- och grusyran på norra delen av fastigheten 1051 Ängelholms Centralstation (Miljökontoret, Ängelholms kommun, 2008-10-23). Det har ej framkommit huruvida ytan faktiskt användes för mellanlagring vid de efterföljande schaktarbetena, inte heller några uppgifter om eventuell föroreningsgrad i massorna.

Under 2014 pågick en diskussion mellan Jernhusen och Ängelholms kommun om ett massupplag vid gång- och cykelvägen i fastighetens nordöstra gräns. Miljöförvaltningen fick då in klagomål på begränsad framkomlighet (Rose-Marie Stigsdotter, 2017). Massorna utgjordes av grus och asfalt vars ursprung var okänt, men de kom sannolikt inte från fastigheten 1051 Ängelholms Centralstation. Provtagning och analys med avseende på metaller, alifatiska och aromatiska kolväten, PAH samt BTEX utfördes för att bedöma hantering vid borttransport. Inga halter överskred Naturvårdsverkets generella riktvärde för MKM och asfalten innehöll ej någon tjärasfalt (WSP, 2014-07-04).

I samband med ovan nämnda klagomål finns även följande anteckning hos Miljökontoret: ”Klagomålet gäller även hanteringen av avfall från sop-maskiner som kör i kommunen. Avfallet töms inne på Tk område och det ryker, luktar, dammar” (Rose-Marie Stigsdotter, 2017). Om detta stämmer, att avfall från vägsopning tömts inne på den aktuella fastigheten, kan det finnas risk för diffusa, ytliga föroreningar av metaller och PAH från vägtrafiken.

Utförda undersökningar och åtgärder

År 2015 utfördes en miljöteknisk markundersökning söder om stationshuset, inför byggnation av ett cykelgarage. Vid undersökningen provtogs jord ner till en meter under markytan och jordprover analyserades med avseende på metaller, PAH och petroleumkolväten. Inga halter över riktvärdet för MKM påvisades (Tyréns, 2015-09-02).

I samband med projekt VALIN omkring år 2007-2008 utfördes inga schaktarbeten.

Ansvarsförhållanden

Potentiella föroreningar på fastigheten bedöms omfattas av miljögarantin, eftersom de sannolikt har tillförts före 1 januari 2001, då Jernhusen förvärvade fastigheten. De verksamheter som därefter bedrivits på fastigheten bedöms endast i ringa omfattning ha orsakat föroreningar inom fastigheten.

Identifierade riskobjekt

I tabell 1 nedan sammanfattas den viktigaste informationen, från bilaga 2, om identifierade riskobjekt på fastigheten. För riskobjektens geografiska lägen på

fastigheten, se kartskiss i bilaga 1. För en sammanställning av samtlig inhämtad information, se resultattabell i bilaga 2.

Tabell 1. Identifierade riskobjekt på fastigheten, driftsperiod samt potentiella föroreningar. Ändelsen *** innebär att objektets exakta läge är okänt.

Objekt-nummer	Benämning på objekt	Driftsperiod	Föroreningar, potentiella (P), konstaterade (K) eller sanerade (S)	Risk för föroreningar i mark
1051-001	Fd. Verkstäder/Lager och upplagsytor (?)	Åtminstone 1947-mitten 1980-talet	Metaller, olja, PAH, lösningsmedel (P)	Stor risk
1051-002	Fd. Spårområde	Åtminstone 1947-mitten 1980-talet	Metaller, olja, PAH (P)	Måttlig risk
1051-003	Fd. Lastkaj	Åtminstone 1947-1983	Metaller, olja, PAH, lösningsmedel (P)	Måttlig risk
1051-004	Misstänkt spill/utsläpp	1963	Olja, diesel (P)	Måttlig risk
1051-005	Fd. Slipersupplag	Omkring 1983	Kreosot, PAH (P)	Liten risk
1051-006	Fd. Dieselcistern ovan jord	?-slutet av 1980-talet	Olja (P)	Stor risk
1051-007***	Fd. Asfaltskrossverk	2004	Olja, PAH (P)	Liten risk

Utöver ovanstående kan risk för förekomst av förorenade fyllningsmassor, innehållande t ex rivningsrester, samt föroreningar i anslutning till spår inte uteslutas.

Laktagelser vid platsbesök

Denna fastighet har inte besökts i samband med inventeringen.

Sammanvägd riskklassning

Med anledning av att fastigheten ej hyst verkstäder för tyngre underhållsverksamhet, tvättar eller dylikt, utan främst använts som stationsområde och för godshantering, bedöms det vara måttlig risk för markföroreningar inom fastigheten. Det är främst den norra delen av fastigheten, som tidigare hyst spårområde, uppställningsplatser och lastkaj, där risken bedöms som relativt stor.

Miljögarantiärenden

Det finns inga miljögarantiärenden på fastighet 1051 Ängelholms Centralstation.

Status i förhållande till Miljögarantin och rekommendationer

Fastigheten har aldrig omfattats av någon miljögarantiansökan. Risken för föroreningar på fastigheten som helhet bedöms som måttlig, dock bedöms risken för föroreningar i delområden som stor. Det finns därmed tillräckligt med underlag för att motivera undersökning av området och därmed upprätta en ansökan om ersättning från miljögarantin. Mot bakgrund av detta ges fastigheten statusklass 2.

En översiktlig miljöteknisk markundersökning bör utföras inom fastigheten, med fokus på de norra delarna, för att göra en förbättrad bedömning av föroreningsförekomst inom fastigheten.

Referenser

- Banverket. (2006-09-20). *Inventering av potentiellt förorenade områden, Ängelholm bangård.*
- Länsstyrelserna. (den 28 mars 2017). *Vatteninformationssystem Sverige.* Hämtat från www.viss.lansstyrelsen.se
- Miljökontoret, Ängelholms kommun. (2014-10-14). *Anmälan om miljöfarlig verksamhet. Mobil asfaltskross.*
- Miljökontoret, Ängelholms kommun. (2008-10-23). *Anmälan enligt miljöbalken om miljöfarlig verksamhet. Mellanlagring av schaktmassor vid ombyggnad av Ängelholms bangård. Diarienummer: F08-11451/SA60.*
- Rose-Marie Stigsdotter. (den 18 07 2017). Mejlkonversation. *Miljöförvaltningen Ängelholms kommun.*
- Samlingsportalen. (den 06 07 2017). www.samlingsportalen.se.
- Sveriges Geologiska Undersökning. (2017). *Kartvisare Jordarter 1:25000 - 1:100000.* © Sveriges Geologiska Undersökning. Bakgrundskarta © Lantmäteriet. <http://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100-tusen-sv.html>.
- Tjerngren, J. (den 17 08 2017). Teknisk förvaltare.
- Tyréns. (2015-09-02). *PM Miljöteknisk markundersökning, Cykelgarage Ängelholms station.*
- WSP. (2014-07-04). *PM Provtagning av upplagda schaktmassor och asfalt.*